

INFORME SOBRE EL
DRET DE VOT,
IGUALTAT I
PROPORCIONALITAT
EN LA CAMPANYA
ELECTORAL
SETEMBRE 2015

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

INFORME SOBRE EL
DRET DE VOT, LA
IGUALTAT I LA PRO-
PORCIONALITAT EN
CAMPANYA
ELECTORAL

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya

1a edició: Setembre de 2015

Informe sobre el dret de vot, la igualtat i la proporcionalitat en la campanya electoral

Maquetació: Síndic de Greuges

Imprès sobre paper ecològic

Disseny original: America Sanchez

Foto portada: © Síndic de Greuges de Catalunya

ÍNDEX

1. LA GARANTIA DEL DRET DE VOT: ÀMBITS D'INTERVENCIÓ DEL SÍNDIC	5
2. DRET DE VOT I GARANTIES PER A LA CONFORMACIÓ D'UNA OPINIÓ POLÍTICA LLIURE I INFORMADA COM A EIX DE LES SOCIETATS DEMOCRÀTIQUES	7
2.1. CONTINGUT I ABAST DEL DRET	7
2.2. L'EXERCICI DEL DRET A LA LLIBERTAT D'INFORMACIÓ EN RELACIÓ AMB ELS PROCESSOS ELECTORALS	7
3. ESPAIS INFORMATIUS, ACTUACIONS I PROGRAMES EMESOS DURANT EL PERÍODE ELECTORAL PELS MITJANS DE COMUNICACIÓ I QUE TENEN INCIDÈNCIA ELECTORAL	9
4. ANÀLISI DE LA PROPORCIONALITAT EN LES INFORMACIONS ELECTORALS	11
5. CONCLUSIONS	13
6. RECOMANACIONS	15
ANNEX	17

1. LA GARANTIA DEL DRET DE VOT: ÀMBITS D'INTERVENCIÓ DEL SÍNDIC

El Síndic s'ha pronunciat en diverses ocasions en relació amb el dret de vot dels ciutadans, ha cridat l'atenció sobre les dificultats d'alguns col·lectius per poder exercir el seu dret de sufragi actiu i ha proposat opcions de reformes normatives per afavorir el dret de participació política de totes les persones en els termes establerts en la Constitució (CE) i en l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Durant els processos electorals que han tingut lloc els darrers anys (autonòmics, generals, municipals i europeus) s'han rebut diverses queixes que han posat de manifest algunes situacions que dificulten i en algunes ocasions obstaculitzen la possibilitat d'exercir el dret de vot de determinats col·lectius. Des de problemes relacionats amb l'accessibilitat dels sistemes de vot o amb la limitació de l'exercici del dret de vot per part de persones amb alguna discapacitat o incapacitades judicialment, fins a les dificultats que troben els electors que demanen el vot per correspondència tant des del territori de l'Estat com des de l'exterior (vegeu annex).

També ha estat objecte d'estudi per part del Síndic la garantia del dret a la llibertat

d'informació com a peça essencial per a la formació d'una opció política informada i lliure que permeti el desenvolupament de les llibertats democràtiques.

En aquesta línia, i amb referència a l'estudi presentat l'any 2015 sobre la informació electoral en blocs i la imposició d'un senyal de comunicació per part dels partits polítics en actes electorals, en una resolució emesa el passat 3 de setembre, el Síndic va cridar l'atenció sobre la necessitat de garantir el pluralisme, la neutralitat i la proporcionalitat en els espais informatius perquè els electors puguin decidir la seva opció política de forma lliure i informada (resolució R110/2015, de 3 de setembre. Es pot consultar en l'enllaç següent <http://www.sindic.cat/ca/page.asp?id=53&ui=3928&prevNode=309&month=8>).

Amb aquesta finalitat, va remarcar el Síndic, cal valorar la possibilitat d'incloure fórmules més flexibles que permetin un marge d'apreciació als professionals de la informació en l'ordenació del temps dedicat en les emissions de la informació electoral, sense que això signifiqui deixar de banda l'objectiu que es vol assolir: que hi hagi neutralitat informativa i que els electors puguin decidir la seva opció política de forma lliure i informada.

2. DRET DE VOT I GARANTIES PER A LA CONFORMACIÓ D'UNA OPINIÓ POLÍTICA LLIURE I INFORMADA COM A EIX DE LES SOCIETATS DEMOCRÀTIQUES

2.1. CONTINGUT I ABAST DEL DRET

L'article 20.1.d CE reconeix i protegeix el dret a comunicar o a rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió i determina que la llei regularà el dret a la clàusula de consciència i al secret professional en l'exercici d'aquestes llibertats. L'article 20.2 també estableix que l'exercici d'aquests drets no pot ser restringit per cap tipus de censura prèvia.

En la seva jurisprudència, el Tribunal Constitucional (TC) ha declarat repetidament que la llibertat reconeguda en l'article 20.1.d CE fa referència a la transmissió de manera veraç de fets noticiables, d'interès general i de rellevància pública, i constitueix, alhora, un dret propi dels seus titulars (comunicadors i receptors) i una peça essencial en la configuració de l'estat democràtic, en la mesura que permet la formació d'una opinió pública lliure i la realització del pluralisme com a principi bàsic de convivència (entre d'altres, SSTC 6/1981, 104/1986, 159/1986, 171/1990, 172/1990, 219/1992, 240/1992, 173/1995). Per aquest motiu, el valor d'aquest dret preval sobre altres drets fonamentals.

Així doncs, la garantia del dret a la llibertat d'informació fa real la participació dels ciutadans en la vida política, de manera que tant del dret a comunicar lliurement la informació com del correlatiu dret a rebre-la són subjectes la col·lectivitat i cadascun dels seus membres, l'interès dels quals és el suport final d'aquest dret (STC 105/1983).

El dret a la llibertat d'informació, en el seu doble vessant de dret a ser informat sense que l'Estat pugui manipular en cap cas la informació i dret a donar a conèixer a l'opinió pública informació veraç, lliure, efectiva, objectiva i plural (del qual són titulars tant els comunicadors com els receptors de la informació, a títol individual, i l'opinió pública general, com a col·lectiu) aconseguix un màxim nivell, segons l'Alt Tribunal, quan la llibertat és exercida pels professionals de la informació a través d'un canal

institucionalitzat de formació de l'opinió pública com és la premsa, entesa en la seva accepció més àmplia (STC 165/1987).

Aquest component de garantia democràtica, reconegut en el dret de llibertat d'informació tant pel TC com pel Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH), és el que obliga a un *plus* de garantia sobre aquest dret.

En aquesta línia, en la Sentència de 23 maig 1991 (assumpte Oberchlick contra Àustria), el TEDH recorda que els principis salvaguardats per l'article 10 del Conveni europeu de drets humans (CEDH) són particularment importants pel que fa als mitjans de comunicació. El TEDH assenyala que correspon als mitjans d'informació impartir informació i idees en temes polítics i en altres assumptes d'interès general, i la llibertat d'impresma aporta al públic un dels millors mitjans per descobrir i formar-se una opinió de les idees i les actituds dels dirigents polítics. La llibertat de discussió política es troba en el mateix nucli del concepte de societat democràtica que preval a través del CEDH (també assumpte Lingens contra Àustria, STEDH de 8 juliol de 1986 Fj. 42).

És per això que quan es tracta d'informació electoral cal ser especialment curós a l'hora de determinar la possible afectació del dret, perquè la informació electoral és bàsica per aconseguir que els electors puguin decidir la seva opció política i, consegüentment, exercir el seu dret de vot de forma lliure i informada.

2.2. L'EXERCICI DEL DRET A LA LLIBERTAT D'INFORMACIÓ EN RELACIÓ AMB ELS PROCESSOS ELECTORALS

Pel que fa concretament a l'exercici del dret a la llibertat d'informació en relació amb els processos electorals, l'article 66.1 de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, de règim electoral general (LOREG), estableix l'obligació de garantir el respecte al pluralisme polític i social, així com la igualtat, la proporcionalitat i la neutralitat informativa, en la programació dels mitjans de comunicació de titularitat pública en període electoral.

Pel que fa als mitjans de comunicació de titularitat privada, la Llei orgànica 2/2011, de

28 de gener, va incorporar un apartat segon a l'article 66 LOREG, que fa extensiva l'obligació de garantir la pluralitat en la informació electoral en els mitjans de comunicació de titularitat privada, si bé amb les modulacions que estableix el mateix redactat de l'article 66.2 i que concreta la Instrucció 4/2011, de 24 de març, de la Junta Electoral Central.

Així, les emissores de titularitat privada també han de respectar els principis de pluralisme i d'igualtat en el tractament de la informació durant el període electoral. En el cas de les televisions privades que decideixin emetre informació dedicada específicament a la campanya electoral i debats i entrevistes electorals s'hauran de garantir també els principis de proporcionalitat i neutralitat informativa.

En el cas dels mitjans privats, cal afegir, com a singularitat, que el seu caràcter privat entronca directament amb el dret a la llibertat d'empresa, la qual cosa justificaria, a criteri del legislador i de la Junta Electoral Central (JEC), la modulació de les exigències plantejades als mitjans públics.

Ara bé, la forma en què s'han de garantir els principis establerts en l'article 66 no està regulada per la LOREG.

A manca de concreció legal, la fórmula tradicionalment utilitzada a l'Estat espanyol per garantir els principis referits a l'article 66 LOREG ha consistit a fer extensiu als espais informatius els mateixos criteris de repartiment del temps i de l'ordre d'emissió establerts en l'article 61 LOREG per a la propaganda electoral gratuïta. Segons l'article 61 LOREG, "la distribució d'espais gratuïts per a propaganda electoral es fa atenent el nombre total de vots que va

obtenir cada partit, federació o coalició en les anteriors eleccions equivalents."

Així, la JEC, primer en el marc de les seves decisions concretes i després en instruccions d'abast general (Instrucció 4/2011, de 24 de març, de la JEC, d'interpretació de l'article 66 LOREG amb relació a les garanties de respecte als principis de pluralisme, igualtat, proporcionalitat i neutralitat informativa per part dels mitjans de comunicació en període electoral, modificada per la Instrucció 1/2015 de 15 d'abril, de la JEC), ha establert que, dins dels espais informatius, les entrevistes i els debats electorals dels mitjans de comunicació de titularitat pública s'ha de distribuir el temps d'emissió dedicat a cadascuna de les forces polítiques que conflueixen en un determinat procés electoral, d'acord amb els resultats obtinguts en les eleccions anteriors (entre d'altres, Acord de 3 d'octubre de 1989, ratificat per l'Acord d'11 d'octubre del mateix any; pronunciaments del Tribunal Suprem en les sentències de 17 d'octubre del 2000 i de 19 d'octubre de 2009).

En aplicació d'aquesta interpretació, el 10 de setembre passat la JEC va adoptar un acord en el qual, tot i reconèixer la rellevància de la Diada Nacional de Catalunya com a fet noticiable, i també l'interès que revesteix per a l'opinió pública la concentració per a la celebració de l'11 de setembre convocada a Catalunya per l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) i Òmnium Cultural, la qual cosa justifica que se n'informi i, fins i tot, que se'n faci una retransmissió, disposa que s'han d'establir mesures concretes per compensar en termes d'igualtat i de proporcionalitat les formacions polítiques que concorren a la contesa electoral del proper 27 de setembre i que no participen de les posicions defensades pels convocants a la concentració commemorativa de la Diada.

3. ESPAIS INFORMATIUS, ACTUACIONS I PROGRAMES EMESOS DURANT EL PERÍODE ELECTORAL PELS MITJANS DE COMUNICACIÓ I QUE TENEN INCIDÈNCIA ELECTORAL

S'ha remarcat que cal tenir una especial cura a l'hora de garantir la neutralitat, la pluralitat i la proporcionalitat en relació amb la informació electoral.

També s'ha assenyalat que el component democràtic del dret de llibertat d'informació obliga a estudiar diligentment si les mesures que ordenen, limiten o restringeixen aquests drets són les menys lesives possibles per al contingut del dret (en el seu doble vessant de comunicar i rebre informació). Aquests elements són bàsics per aconseguir que els electors puguin decidir la seva opció política i exercir el seu dret de vot de forma lliure i informada.

Ara bé, a banda dels espais informatius, hi ha altres espais i formats de comunicació mitjançant els quals els mitjans de comunicació aporten/ofereixen als electors continguts i informació sobre la contesa electoral i sobre les forces polítiques que hi concorren. És el cas, per exemple, dels espais de debat o les entrevistes entre els candidats de les diferents forces polítiques que s'enfronten en una determinada contesa i altres actuacions i programes emesos durant el període electoral pels mitjans de comunicació i que tenen incidència electoral.

A més, cal tenir en compte que l'elector, com a receptor de la informació, atén indistintament mitjans de comunicació tant

de titularitat pública com privada i segueix tant els espais informatius com els altres espais de comunicació i programes que tenen incidència electoral.

És per això que els principis de pluralisme, igualtat, proporcionalitat i neutralitat informativa també han de regir els espais informatius i els debats de campanya emesos pels mitjans de comunicació de titularitat privada, en els termes que ha definit el legislador. Aquesta mesura ha de permetre aprofundir i millorar la garantia del component democràtic del dret a la informació.

Ara bé, el Síndic és conscient que és difícil determinar, a priori, si amb els espais de comunicació, les actuacions i els programes emesos durant el període electoral i que tenen incidència electoral els diferents mitjans atenen els principis de pluralitat, neutralitat i proporcionalitat, que, d'acord amb l'article 66 LOREG, obliguen tant els mitjans de comunicació de titularitat privada com els de titularitat pública.

Això no obstant, sembla evident que la durada dels espais de comunicació, de les actuacions o programes que tenen incidència electoral i que es refereixen al procés electoral, en general, o a cada força política, en particular, incideix en la quantitat d'informació que arriba als electors perquè aquests es puguin formar la seva opinió política. I, en aquesta línia, el factor temps pot resultar un element condicionant sobre el dret d'accés a la informació i, en conseqüència, sobre el dret de vot lliure i informat.

4. ANÀLISI DE LA PROPORCIONALITAT EN LES INFORMACIONS ELECTORALS

El Síndic ha analitzat la presència de les diferents candidatures que concorren a la propera contesa electoral prevista per al 27 de setembre de 2015. Per fer-ho, s'ha seleccionat com a mostra els informatius edició migdia de diverses cadenes, per calcular el temps que atorgaven a les diferents llistes concurrents durant el període 11-14 de setembre, i se n'ha elaborat una mitjana. La mostra de dades seleccionada ofereix una visió prou significativa per extreure'n conclusions.

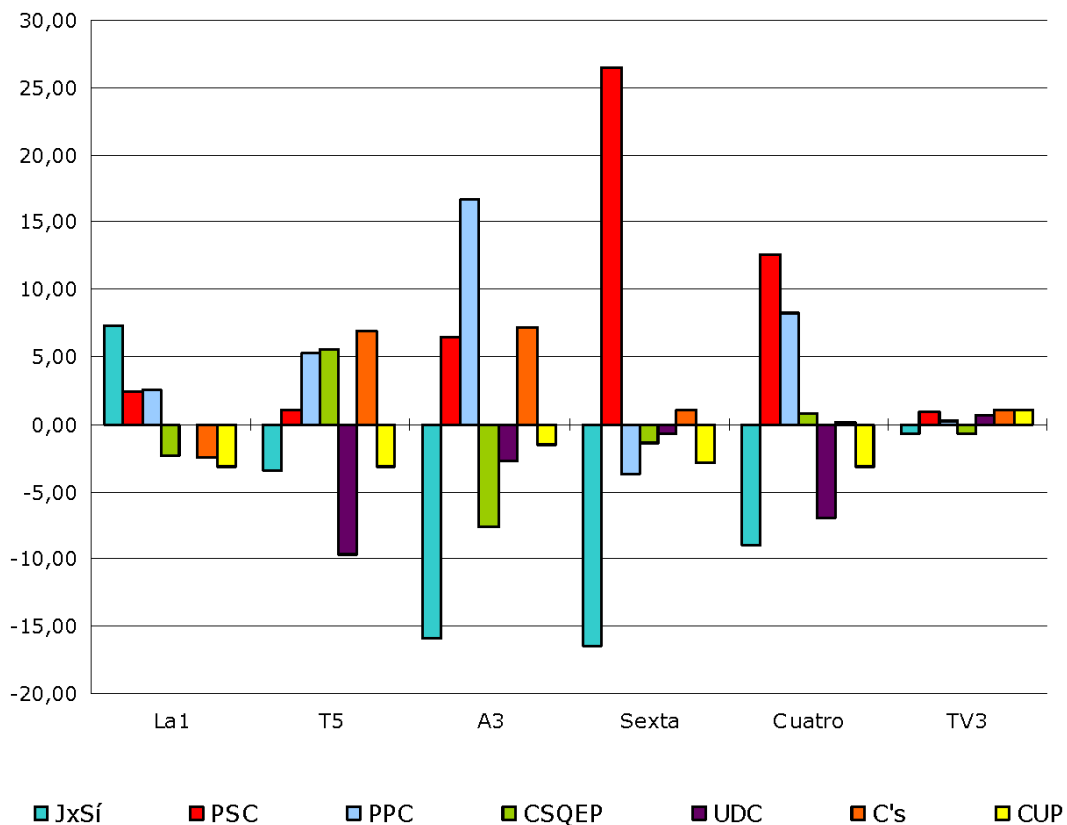
Un cop obtinguda la suma dels segons de totes les aparicions de les diferents candidatures, aquesta s'ha utilitzat de base per calcular la proporcionalitat atorgada a cada llista. I aquesta proporcionalitat s'ha comparat amb la distribució actual d'escons al Parlament de Catalunya, que és el criteri que ha utilitzat la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals per establir els anomenats *blocs electorals*, seguint les diverses decisions de la JEC.

Així doncs, la gràfica que es presenta a continuació plasma la desviació que les diferents cadenes de televisió han aplicat a les diferents llistes que concorren a les eleccions en les aparicions en els respectius espais informatius. Les barres de la gràfica indiquen el nivell de desviació, de manera que les cadenes que més han respectat la proporcionalitat actual de la distribució parlamentària tenen les barres més curtes. Serien els casos de TV3, amb desviacions gairebé imperceptibles, i TVE 1, amb una desviació poc significativa.

Per contra, les barres de dimensions més elevades són les que corresponen a les cadenes que han donat més temps d'informació (valors positius) o menys (valors negatius) respecte al que els correspondria segons la distribució al Parlament.

Els casos que convé destacar per una sobreinformació de determinades llistes són el de la Sexta i Cuatro, pel que fa al PSC, i Antena 3 i Cuatro, pel que fa al PPC.

DESVIACIÓ SEGONS CADENES DE LA PROPORCIONALITAT EN LES INFORMACIONS ELECTORALS
Període 11-14 de setembre de 2015

Font: elaboració pròpia

Per contra, la candidatura Junts pel Sí es veu desviada negativament respecte de la mitjana en els casos d'Antena 3, la Sexta i Cuatro, i en menor proporció, també la candidatura d'Unió Democràtica de Catalunya en els casos de Tele 5 i Cuatro.

Aquesta desproporció és especialment rellevant si es té present la quota de pantalla de les diferents cadenes. Els mitjans que han ofert uns nivells de desviació més baixos, TV3 i TVE 1, sumen un percentatge de quota de pantalla dels canals analitzats del 47,57%. Per tant, es pot arribar a la conclusió que quasi el 53% dels telespectadors de continguts electorals a Catalunya s'han format les seves opinions electorals a partir d'informacions desviades de la proporcionalitat recomanable.

Altres informes i dades

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya ha fet públic recentment un informe, corresponent a les emissions del 2014, en el qual constata que el prestador públic compleix amb escreix les missions de servei públic establertes per la llei. El CAC ha aprovat un acord sobre el compliment per part de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) de les missions de servei públic que assigna la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA).

Pel que fa al compliment del principi de pluralisme, en aquest informe es conclou que TVC i Catalunya Ràdio han donat veu a totes les forces polítiques de l'arc parlamentari català i a la majoria de les forces representades

a les Corts Generals, tant en els programes informatius com en debats i entrevistes, i el PSC-PSOE és la principal força política en temps de paraula en els teleinformatius i informatius radiofònics, i en nombre d'entrevistes.

Pel que fa a la representació dels governs i de les formacions polítiques, el Govern de Catalunya lidera el percentatge del temps de paraula dels governs, seguit del Govern de l'Estat i de les administracions locals catalanes, en tercer lloc, en la línia dels anys anteriors.

En aquesta línia, es pot consultar l'informe publicat per Mediacat el mes de novembre de 2014, de Sílvia Martín i Daniel Camon,¹ titulat *L'espiral del silenci a anàlisi*. En aquest informe es publica el resultat de l'anàlisi de catorze programes de ràdio i televisió que s'emeten a l'Estat espanyol i que inclouen tertúlies polítiques i d'actualitat. Els autors conclouen, entre d'altres, que "mentre que a Catalunya es poden sintonitzar tots els mitjans amb seu a Madrid analitzats –i que suposen entre el 78% i el 80% del *share* català– els mitjans catalans només representen entre un 20% i un 22% de l'audiència catalana".

En aquesta mateixa línia s'expressa la queixa que recentment ha rebut el Síndic de l'Observatori del Pluralisme Informatiu i Drets, en la qual també s'analitza la participació de diversos opinadors en tertúlies de mitjans públics i privats segons les seves línies argumentals. Aquesta queixa no s'ha pogut afegir a aquest informe, ja que actualment es troba en tràmit d'investigació a la institució.

¹ <http://www.media.cat/2014/11/06/informe-1%E2%80%99esprial-del-silenci-a-analisi/>

5. CONCLUSIONS

■ Com s'ha assenyalat anteriorment, la possibilitat d'accedir a informació completa i veraç sobre les diferents alternatives polítiques que concorren en un procés electoral i al contingut de les seves propostes és un element consubstancial al dret fonamental al sufragi actiu que els poders públics han de protegir singularment. I en la formació de l'opinió política lliure i informada hi tenen un paper determinant els mitjans de comunicació.

■ Tenint en compte això, la manca de proporcionalitat en els espais informatius, els debats i altres actuacions i programes emesos durant el període electoral pels mitjans de comunicació i que tenen incidència electoral afecta el nucli del dret de vot, en el seu vessant del dret de l'elector a formar-se una opinió política lliure i informada.

■ Així, en el cas d'algunes emissores privades, les diferències que s'han pogut constatar i que recull l'apartat 4 en el tractament

informatiu de les diferents formacions en l'inici de la campanya del 27 de setembre s'han de considerar difícilment compatibles amb els principis de pluralisme i igualtat que necessàriament han de regir totes les emissions en període electoral, d'acord amb el que estableix l'article 66.2 de la Llei orgànica 5/1985 i la Instrucció que la desplega.

■ Tenint en compte que les emissions analitzades fan referència a informació específica sobre la campanya electoral que es presenta de forma diferenciada en els espais d'informació de les cadenes, s'han de considerar subjectes també al principi de proporcionalitat, d'acord amb el marc normatiu esmentat anteriorment. Si s'examinen les xifres que recull aquest informe, destaca singularment la desproporció del tractament informatiu que reben algunes formacions amb relació als resultats obtinguts en les darreres eleccions catalanes. Aquesta desproporció hauria de ser objecte de compensació immediata en els mitjans afectats, en línia amb decisions anteriors de la JEC en aquesta matèria.

6. RECOMANACIONS

D'acord amb tot això, el Síndic de Greuges de Catalunya

- Remarca la importància d'accedir a informació plural i proporcionada sobre totes les formacions que concorren a un procés electoral plural per garantir el dret al vot lliure en una societat democràtica.
- Destaca que la desproporció en el tractament que reben algunes formacions en una part de les cadenes privades de televisió ha de ser objecte de compensació immediata.
- Recomana que es garanteixi que els principis de pluralisme, igualtat, proporcionalitat i neutralitat informativa que regeixen els espais informatius i els debats electorals s'apliquin a tots els mitjans de comunicació, inclosos els de titularitat privada.

Amb aquesta finalitat, trasllada aquest informe a la Junta Electoral Central, al Parlament de Catalunya, a les Corts Generals, a les candidatures proclamades per a les eleccions al Parlament de Catalunya convocades per al dia 27 de setembre de 2015, al Col·legi de Periodistes de Catalunya, al Sindicat de Periodistes de Catalunya i al Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

Finalment, el Síndic vol insistir que cal valorar la possibilitat d'incloure fórmules més flexibles que permetin un marge d'apreciació als professionals de la informació en l'ordenació del temps dedicat a les emissions de la informació electoral, tot garantint la proporcionalitat en el repartiment dels espais informatius perquè els electors puguin decidir la seva opció política i exercir el seu dret de vot de forma lliure i informada.

ANNEX

Tipologia de queixes rebudes pel Síndic de Greuges amb relació a l'exercici del dret de vot

El Síndic s'ha pronunciat en diverses ocasions sobre el dret de vot dels ciutadans i ha proposat opcions de reformes normatives per afavorir el dret de participació política de totes les persones d'acord amb el que estableix la Constitució i l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

A partir de les queixes rebudes en ocasió dels processos electorals dels darrers anys, el Síndic ha evidenciat que hi ha hagut dificultats de diferents col·lectius per exercir el vot i ha avaluat la garantia del dret a la llibertat d'informació com a peça essencial per a la formació d'una opció política informada i lliure que permeti el desenvolupament de les llibertats democràtiques:

Queixes rebudes sobre els comicis del 27 de setembre

El Síndic ja ha rebut una quinzena de queixes relacionades amb l'exercici del dret de vot i de participació a les eleccions del 27 de setembre de 2015. També ha rebut quatre consultes en relació amb l'exercici del dret de vot des de l'estranger.

Pel que fa al vot per correu, el dia 16 de setembre ja s'havien rebut tres queixes per la tardança en l'enviament de la documentació per votar. També s'han rebut sis queixes de ciutadans no donats d'alta en el cens electoral, gairebé totes relacionades amb baixes d'ofici dels registres municipals de padró. Una altra queixa fa referència a la limitació del dret de vot d'una persona incapacitada judicialment. Tres queixes més estan relacionades amb la composició de les meses electorals, una procedent d'una persona amb incapacitació judicial total que ha estat citada com a membre de la mesa. Finalment, ha tingut entrada una nova queixa sobre el dificultós tràmit per exercir el dret de vot quan l'elector

no es pot desplaçar del seu domicili habitual per causa de malaltia o discapacitat.

Vot per correspondència (des del territori de l'Estat i des de l'estranger)

Tenint en compte els processos electorals anteriors, hi podria haver un nombre destacat de queixes de catalans residents a l'exterior.

Davant les dificultats d'aquest col·lectiu per poder participar en comicis anteriors, el Síndic ha recomanat a les autoritats catalanes i estatals que, tant en la normativa electoral estatal com en el marc d'una futura llei electoral catalana, s'incloguin sistemes de votació més senzills i àgils que permetin millorar la garantia del dret de vot.

Els ciutadans residents a l'estranger i les persones temporalment absents, d'acord amb la normativa vigent, han de manifestar expressament la seva intenció de votar, a fi que els sigui enviada la documentació necessària per poder exercir el seu dret. Tanmateix, s'ha detectat que la documentació a vegades no arriba a temps. El Síndic és partidari d'eliminar aquest requisit de "vot pregat" per als electors que voten des de l'estranger.

Persones amb discapacitat

D'acord amb el dret a la igualtat d'oportunitats i la garantia de la no-discriminació per raó de la discapacitat, s'han d'adoptar els procediments necessaris i habilitar les instal·lacions i els materials electorals que siguin adequats, accessibles i fàcils d'entendre i utilitzar. L'objectiu és que les persones discapacitades puguin emetre el seu vot en secret en eleccions i referèndums públics, sense intimidació.

Persones amb sentència judicial d'incapacitació

A Catalunya hi ha prop de 4.000 persones incapacitades judicialment que no poden exercir el dret de vot perquè les sentències d'incapacitació els limiten l'exercici d'aquest dret.

Rafael Ribó ha suggerit a les autoritats catalanes i estatals, per mitjà del Defensor del Poble, que adoptin mesures per modificar la normativa electoral i donar compliment a les recomanacions formulades l'any 2011 pel Comitè dels Drets de les Persones amb Discapacitat de l'ONU.

Persones que, per causa de discapacitat o malaltia, no tenen autonomia

El Síndic ha plantejat la necessitat d'adoptar iniciatives per garantir l'accessibilitat del vot en aquests casos, de manera que les persones que no es poden desplaçar puguin exercir el dret de sufragi actiu de la manera més autònoma possible. Ha estudiat algunes

propostes de vot accessible, com ara la de l'urna o mesa electoral mòbil, que es desplaça per recollir el vot de l'elector que es troba en la situació descrita.

Persones amb discapacitat visual i ceguesa

S'ha regulat un sistema de votació mitjançant paperetes impreses en el sistema Braille.

El Síndic considera que cal establir un sistema de votació secret i accessible per a les persones amb discapacitat visual i ceguesa, aplicable a tots els processos electorals. Les noves tecnologies ofereixen eines suficients per al disseny de sistemes de votació electrònica adaptada per a aquest col·lectiu.

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

